

Előszó

A pécsi neveléstudományi műhely egyetemi intézete (Pécsi Tudományegyetem BTK Neveléstudományi Intézet) immár negyedik alkalommal rendezte meg az *Autonómia és Felelősség* konferenciát, amely évről évre egyre több előadót és érdeklődőt vonz. Az első konferencia létrejöttét az indokolta, hogy teret nyissunk tudományterületünk pécsi törekvéseinek bemutatására, hogy azok mind az egyetemi, mind az országos akadémiai nyilvánosság számára elérhetőek, könnyen követhetőek legyenek. Már az első műhelykonferenciát – az érdeklődés nyomásának köszönhetően – megnyitottuk más hazai és nemzetközi műhelyek számára. Ezen a konferencián kirajzolódtak azok a horizontális szempontok, megközelítések, amelyek a nemzetközi neveléstudományi diskurzus mellett a pécsi műhely, s számos hazai kutató értelmezési horizontjának homlokterében állnak. Az elmúlt években létrejött fórumokon dialógust kezdeményeztünk e horizontok mentén. A kompetenspedagogus.hu honlap célja, hogy folyamatos hozzáférést biztosítson a pécsi neveléstudományi műhely megközelítéseihez, tudományos és fejlesztési eredményeihez, programjaihoz – kifejezetten a kompetencia alapú megközelítés, a multiperspektivikus neveléstörténet, valamint az inkluzivitás és interkulturalitás horizontján. Az *Autonómia és Felelősség tanulmánykötet-sorozat* célja, hogy a dialógusba belépő hazai és nemzetközi műhelyekkel közös érdeklődés mentén szerveződő kutatási területekről tanulmányokat illetve tanulmányköteteket tegyen hozzáférhetővé. A *Horizontok* és a *Horizontok II.* kötetek a pedagógusképzés reformjának folytatásával kapcsolatos tanulmányokat közöl. Az elmúlt 30-50 év pécsi törekvéseit összefoglaló tanulmányok mellett, a pedagógusképzés fenti aspektusokban érintett területein végzett kutatási eredményeket mutatja be, ugyanakkor kiemelten támogatja elméleti, valamint fejlesztési kutatások eredményeit ismertető tanulmányok megjelenését is. Az *Befogadó egyetem* kötet, amely angol nyelven is megjelent az akadémiai kiválóság fejlesztésére koncentrál az inkluzivitás szempontrendszerének beemelésével az elméleti, gyakorlati és stratégiai felsőoktatás-pedagógiai vizsgálódások diskurzusába. Az *Autonómia és Felelősség folyóirat*, amely a második évfolyamát indítja, a fenti horizontokhoz kapcsolódva a *multiperspektivitás, az inkluzivitás, a diverzitás és a dialógus* aspektusait tekinti legfontosabb tartalom-szerkesztési irányelveinek.

Ebben a számban Bárdossy Ildikó és Dezső Renáta Anna az inkluzív pedagógiai környezet, a befogadó iskola felől közelítve emeli ki a produktív tanulásban rejlő lehetőségeket, amelyek nemcsak iskolai keretben, hanem a projektpedagógiai szellemében az iskolai keretek közül kilépve, illetve a felsőoktatásban, például a tanárképzésben egyaránt hozzájárulhatnak egy befogadóbb iskolarendszer kialakításához. Híves Tamás statisztikai és regionális földrajzi kutatási módszerekkel azt vizsgálta, hogy a szociális szempontból hátrányos helyzetű tanulói csoportokra vonatkozó adatok, a rájuk jellemző tanulási eredményességi adatok, valamint a befogadásukat támogató programok földrajzi elhelyezkedése alapján milyen összefüggéseket tehetünk láthatóvá. A támogató programok kiterjedtségének, illetve elérésének földrajzi elhelyezkedés szempontjából történő vizsgálata kulcsfontosságú lehet abból a szempontból, hogy vajon ezek a programok elérik-e a célcsoportot, illetve ahol elérték, ott érzékelhető-e változás az eredményesség szempontjából járási-regionális szinteken vizsgálva a kérdéskört. Arató Ferenc a kooperatív tanulásszervezéssel kapcsolatos legfontosabb félreértéseket, mítoszokat vette sorra, elsősorban abból a célból, hogy a kutatók, gyakorlati szakemberek reflektálhassanak saját megértésükre a paradigmával kapcsolatban. A kutatási-fejlesztési dialógus számára fontos cél, hogy az alapvetően elterjedt félreértésekkel egy gyűjtemény keretében ismerkedhessenek meg az érdeklődők.

Drobina Ákos, Cselők Dorottya és Csóka E. Zora egy matematikai kompetenciákat fejlesztő játékkészletet vizsgáltak meg abból a szempontból, hogy milyen mértékben képes egy ilyen eszköz lefedni egy előíró kerettanterv kimeneti követelményeit. A Műhely rovatban Varga Aranka egy új, tanárjelöltek számára szerveződő szakkollégium indulásáról, első félévéről számolt be – nemcsak a célcsoportját tekintve úttörő vállalkozásról ez, hanem a szerveződési kereteit tekintve is, hiszen alapvetően transz-graduális, kutató-fejlesztő kooperatív mikro-csoportokra épülő rendszerről van szó. A Napló rovatban Fináncz Judit *A nevelésszociológia alapjai* című, az inkluzivitás horizontjához kapcsolódó friss tanulmánykötetet mutatja be. Vörös Katalin az F. Dárdai Ágnes tiszteletére kiadott, az életmű multi- és transz-diszciplinaritását jól kifejező *Pedagógia – Oktatás – Könyvtár* tanulmánykötetet ismerteti. A diverzitás aspektusának szélesítésére tett kísérletek egyike a neurodiverzitás elméleti és gyakorlati megközelítéseinek beemelése a sokszínűség értelmezési keretei közé. Sándor-Schmidt Barbara által vizsgált *Differenciált tanulásszervezés a többszörös intelligenciák elméletének alkalmazásával* című kötetet éppen ilyen törekvésként értelmezhetjük mind elméleti, mind gyakorlati szempontból. A kompetencia alapú megközelítésnek az egyik kulskompetenciához (IKT) kapcsolódó területére hívja fel a figyelmet az a kötet, amelyet Szalacsi Alexandra mutat be az olvasóknak (*Net? Mindenekfelett – Kompetenciák a digitális univerzumban*).